

گزارش

مساقی قلب

گروه اجتماعی

دلایل آمار بالای طلاق در سال های اول زندگی زنashویی

۵ سال اول زندگی شیرین و پرمخاطره!

طبق آخرین اعلام مرکز آمار ایران، بیشترین رویداد طلاق در زمستان سال گذشته در بازه زمانی یک تا پنج سال زندگی مشترک با ۱۳ هزار و ۹۲۷ رویداد رخ داده و در مقابل بازه زمانی ۲۵ تا ۲۹ سال زندگی مشترک، کمترین رویداد طلاق را به خود اختصاص داده است. طبق آنچه که مرکز آمار ایران اعلام کرده، میانگین طول مدت ازدواج قبل از اولین طلاق در زمستان سال گذشته به ۱۱.۸ سال رسیده که نسبت به زمستان سال ۱۴۰۲ حدود ۲ دهم درصد افزایش پیدا کرده است. به گفته کارشناسان حوزه خانواده، کمبود فرصت ها و فضای کافی برای شناخت دقیق و کامل زوجین قبل از ورود به زندگی مشترک نقش مهمی در جدایی های زود هنگام دارد. یعنی بسیاری از مشکلات و ناهماهنگی های زنashویی ناشی از همین شناخت ناگافی و سطحی در مراحل اولیه آشنایی است. دکتر محمد رضا ایمانی، روانشناس و رفتارشناس اجتماعی با اشاره به اینکه در آغاز آشنایی، معمولاً تمرکز بر اشتراکات و علاقه مندی های طرفین قرار می گیرد، به «ایران» می گوید: «در روزهای اول آشنایی، زن و مرد به دلیل کنش و علاقه مندی شدید، واقعیت های پنهان و نقاط تاریک شخصیت یکدیگر را نادیده می گیرند یا حتی آگاهانه پنهان می کنند. این موضوع باعث می شود بخش قابل توجهی از چالش ها و تفاوت ها دیده نشود و زمینه بروز مشکلات جدی تر پس از ازدواج فراهم شود. یکی از اصلی ترین دلایل این وضعیت، نبود فضای کافی، زمان و امکان رفت و آمد و شناخت کامل در جامعه است. بسیاری از جوانان تحت تأثیر فضای عرفی و سنتی، امکان معاشرت مناسب و شناخت واقعی از یکدیگر را ندارند. در کنار این مسأله، فشارهای فرهنگی و دخالت خانواده ها در امور زوجین، گاهی مانع شکل گیری ارتباط سالم و درست می شود.»

به گفته این رفتارشناس، موضوع وقتی حادتر می شود که پس از مدتی علاقه مندی شدید، زوجین با هدف ازدواج و تشکیل خانواده وارد مرحله ای می شوند که فکر می کنند مشکلات ناشی از تفاوت ها در ادامه زندگی حل خواهد شد، در حالی که این امر در بیشتر مواقع اتفاق نمی افتد. نبود فرصت کافی برای شناخت، باعث می شود تعهدات زندگی مشترک زودتر از آمادگی واقعی طرفین به آنها تحمیل و بسیاری از مسائل به جای برطرف شدن، انباشته شود.

چالش های مهم زوجین در آغاز زندگی مشترک
«اختلال در ارتباط درون فردی و ارتباط بین فردی دو چالش مهم در سال های اول بعد از ازدواج است»، این را ایمانی می گوید و معتقد است که در ارتباط درون فردی، افراد شناخت کافی از خودشان، تمایلات، نگرش ها و واکنش های هیجانی ندارند. مهارت های لازم برای کنترل اضطراب، استرس، خشم و هیجان در نظام آموزشی ما جایگاهی ندارد و جوانان در بیشتر مواقع بدون این آموزش ها وارد زندگی مشترک می شوند. اما از سوی دیگر، مهارت های ارتباط بین فردی نیز در جامعه ما بسیار محدود است. بسیاری نمی دانند چگونه باید در مواجهه با حرف ها و رفتارهای طرف مقابل واکنش نشان دهند؛ آیا باید پاسخ بدهند یا سکوت کنند، چگونه صحبت کنند و چه زمانی و چه لحنی برای گفت وگو مناسب است. فقدان این مهارت ها باعث بروز تنش ها، سوء تفاهم ها و اختلال در روابط می شود.

او می گوید: «بحران های اقتصادی و تغییر نقش های اجتماعی نیز فشارهای جدیدی بر زندگی زوجین وارد کرده است. افزایش توقعات و مسئولیت های مالی مردان، ورود زنان به بازار کار و درآمدزایی و نبود تعامل درست در تقسیم مسئولیت ها، زمینه ساز کشمکش های جدیدی در خانواده ها شده است. از طرف دیگر بیکاری و نداشتن ثبات شغلی، نگرانی ها و مشکلات عاطفی را تشدید و افراد را دچار استرس های روانی می کند که به روابط عاطفی آنها آسیب می زند. همچنین نبود آموزش های لازم در حوزه احترام، تفهیم، درددانی و مسئولیت پذیری نیز به این مشکلات دامن می دهد.»

سلامت روان، موضوع مغفول مانده

یکی از موضوعات مهم و کمتر مطرح شده، سلامت روان زوجین است. ایمانی با تأکید بر اهمیت سلامت روان زوجین توضیح می دهد: «بیش از ازدواج باید ارزیابی های لازم برای اطمینان از سلامت روانی فرد انجام شود. وجود اختلالات روانی یا مشکلاتی که درمان نشده اند، می تواند خطرات جدی برای پایداری زندگی مشترک ایجاد کند. حتماً قبل از ازدواج باید به این موضوع رسیدگی شود. از طرف دیگر، سلامت جنسی یکی از حوزه های حیاتی است که کمتر به آن توجه می شود. این موضوع می تواند نقش مؤثری در کاهش مشکلات و افزایش رضایت زوجین داشته باشد.»

۵ سال اول و نرخ بالای طلاق

به اعتقاد این رفتارشناس، آمار و تحقیقات نشان داده اند که میزان طلاق در سال های اول زندگی بیشتر است، چون زوجین هنوز به بلوغ هیجانی و مهارت های لازم برای سازگاری نرسیده اند. اما با افزایش سن و کسب تجربه، این نرخ کاهش می یابد و افراد بیشتری می آموزند که چگونه با مشکلات مواجه شوند و آنها را مدیریت کنند. او توصیه می کند یادگیری مهارت های زندگی، شامل مهارت های ارتباطی، کنترل هیجان، تاب آوری، پذیرش انتقاد و مدیریت تعارض باید به عنوان بخشی جدایی ناپذیر از نظام آموزش رسمی و فرهنگ عمومی قرار بگیرد. آموزش هایی که نه تنها به افزایش دانش، بلکه به تقویت هوش هیجانی و درک متقابل در خانواده ها نیز کمک می کند.

فشار روانی بر نوزادان را نمی توان به سادگی برطرف کرد و این کودکان در روزگاری که خودشان متوجه دنیای اطراف شان نبودند حتماً روز سختی را تجربه کرده اند.» اما نوزادان و کودکان را نمی شد دوباره در مرکز نگهداری کرد، شرایط جنسی و پرمخاطره بود و هر لحظه امکان داشت این مرکز هم هدف قرار بگیرد و جان بچه ها به خطر بیفتد. نصیری می گوید: «به سرعت طرح میزبان را اجرا کردیم ۱۵۰ کودک را به خانواده های میزبان سپردیم. خانواده هایی که از قبل درخواست فرزندخواندگی داشتند و از قبل آموزش های مورد نیاز را دیده بودند.» نصیری در ادامه به شایعاتی که آن روزها در فضای مجازی منتشر شده بود هم اشاره می کند: «پیامی منتشر شد که هر فردی متقاضی نوزاد است به شیرخوارگاه آمنة مراجعه کند و نوزادی به خانه ببرد. همکاران ما در سازمان بهزیستی در کنار خانواده های شان نبودند و در راهی های بحران در کنار امانت های خداوند ماندند. در هیچ شرایطی بدون بررسی و آموزش هیچ نوزاد و کودکی به هیچ فرد و خانواده ای واگذار نخواهد شد. خانواده های میزبان همواره در کنار سازمان برای حمایت و کمک به این کودکان حضور داشته اند و به محض تماس با آنها هر چند برخی خارج از تهران بودند برای بردن نوزادان به تهران مراجعه کردند.»

تصویر دوربین مدار بسته شیرخوارگاه آمنة نیم ساعت قبل از حمله رژیم صهیونیستی

شیرخوارگاه مثل تخلیه مهدکودک نیست، نوزادان شیرخوارگاه بیشترشان شرایط خاصی دارند و نیازمند مراقبت بیشتری هستند.» قرار بود ۶۰ شیرخوار و ۱۰ کودک به جای امن منتقل شوند. نصیری می گوید: «آنها را به دو گروه تقسیم کردیم. زیر دو ساله ها قرار شد به شیرخوارگاه شبیر منتقل شوند و کودکان بالای دو سال به شیرخوارگاه حضرت رقیه (ع) می رفتند. در حال سوار کردن بچه ها برای جابه جایی بودیم که صداسیما مورد حمله قرار گرفت. موج انفجار ساختمان شیرخوارگاه را لرزاند، شیشه ها شکست، همکاران نگران و بچه ها سراسیمه و مضطرب بودند. در کمتر از نیم ساعت همه بچه ها و پرورنده های شان جابه جا شدند و اولین خودروی اورژانس با ۱۷ نوزاد بقرار و سه مربی اعزام شد. او با بیان اینکه نوزادان بدون کوچک ترین آسیبی منتقل شدند از لحظات اولیه حضور نوزادان در مکانی امن چنین می گوید: «وقتی به شیرخوارگاه شبیر رسیدیم همه بچه ها را روی پنبونی که همکاران پهن کرده بودند گذاشتیم، نوزادان هم استرس و شرایط را حس می کنند، همه با هم گریه می کردند و بقرار بودند به سرعت زیرزمین را به عنوان مکانی امن تجهیز کردیم. مادر باران و مددکاران نوزادان را در آغوش گرفتند و به آنها رسیدگی کردند. هرچند ناآرامی و بیقراری ناشی از

عکس: حسن آقامحمدی / ایکن

روایت تهاجم رژیم صهیونیستی به مراکز غیرنظامی و انتقال ۷۰ نوزاد و کودک به محل امن

آغوش مهربانی زیر بمب و آتش

بهزیستی در کرمانشاه هدف حمله قرار گرفت، مرتب به ما می گفتند که بهتر است تخلیه کنید. وقتی هشدار حمله به منطقه ۳ هم مطرح شد دیگر تصمیم به جابه جایی گرفتیم.»

شیرخوارگاه مهدکودک نیست

شرح روایت انتشار همزمان ۲۰ نوزاد و کودک در کمتر از نیم ساعت پراز استرس و هیجان است. هیجان و استرس ناشی از انتقال نوزادان هنوز در کلام مدیر کل بهزیستی به چشم می خورد و حتی در بیان آن، نمی تواند حجم این فشار و استرس را پنهان کند: «ما نوزادانی داشتیم که با اکسیژن نفس می کشیدند، نوزادانی که فقط یک هفته از عمرشان می گذشت و نوزادانی که بیمار بودند. تخلیه

نصیری به «ایران» می گوید: «همان روز جمعه ۲۴ خرداد باید ستاد را تشکیل می دادیم و برای افراد حاضر در مراکز تصمیم گیری می کردیم. از آنجا که شیرخوارگاه آمنة معروف ترین و قدیمی ترین مکان بهزیستی در کل کشور بود و از سال های دور همه می دانستند، شیرخوارگاه آمنة در کجا قرار دارد، تصمیم گرفتیم جلسه ستاد را در آن محل تشکیل بدهیم. اما وقتی به شیرخوارگاه رسیدیم متوجه شدیم به دلیل اصابت موشک برج جهان کودک، شیشه های شیرخوارگاه به دلیل موج انفجار شکسته و همکاران مضطرب و نگران هستند. اما ستاد مدیریت بحران را تشکیل دادیم.» او با بیان اینکه دیوار به دیوار شیرخوارگاه نیروی انتظامی قرار دارد، توضیح می دهد: «وقتی ساختمان

می رسد. شیشه های شیرخوارگاه شکسته، سر و صدا گریه ۶۰ شیرخوار شیرخوارگاه را درآورده، اصلاً ذات شیرخوار همین است. یکی که گریه می کند، هماهنگ و ریتمیک صدای تک تک شان بلند می شود. مادر باران در تلاش برای آرام کردن کودکان هستند و هر کدام مدام با خانواده های شان در تماسند. به گفته دکتر محمد نصیری مدیر کل بهزیستی تهران، آنها بین کودکان و خانواده خود و کودکانی که به آنها امانت سپرده شده بود، کودکان به امانت سپرده شده را انتخاب کردند. شیرخوارگاه آمنة در خیابان ولیعصر و در منطقه سه تهران از همان روزهای اول تهاجم رژیم صهیونیستی به کشورمان با صداها و موج انفجار آسیب دید.

«ایران» آخرین اقدامات دولت برای مواجهه با سالمندی جمعیت را بررسی می کند

سالمندی در ایران، چهره زنانه دارد

سال ۱۴۳۰ زنان مسن بیش از ۱۳ میلیون نفر، معادل ۵۲ درصد از جمعیت سالخورده کشورند

گزارش

گروه اجتماعی

فاصله زیادی تا ایران پیر نداریم، طبق پیش بینی ها در سال ۱۴۲۰ بیش از ۲۱ میلیون نفر از ساکنین شهرها را آمارهای مرکز آمار ایران، جمعیت نه میلیون و ۸۶۶ هزار نفری سالمندان امروز، تا ۲۶ سال دیگر به حدود ۲۶ میلیون و ۴۸۹ هزار نفری می رسد. به عبارتی طی این ۲۶ سال حدود ۱۶ میلیون و ۶۲۳ هزار نفر به جمعیت سالمندی کشور افزوده می شود. پیشرفت ها در حوزه بهداشت و درمان باعث شده، موفقیت های زیادی در زمینه افزایش عمر انسان ها و افزایش امید به زندگی ایجاد شود، به طوری که امید به زندگی در کشور حدود ۲۰ سال افزایش پیدا کرده است. اما با سالمندی جمعیت باعث می شود تا طول دوره سالمندی افزایش پیدا کند. تعداد سالمندان تحت پوشش صندوق های حمایتی افزایش پیدا خواهد کرد و با افزایش تقاضای سالمندان برای دریافت خدمات سلامتی، حمایتی و رفاهی با کمیت و کیفیت مناسب روبه رو خواهیم بود. با توجه به رشد جمعیت سالمندی و اهمیت پیامدهای آن نیازمند مداخلات ویژه ای در حوزه سالمندی هستیم. اما تاکنون چه اقداماتی انجام شده است؟

براساس برآوردهای مرکز آمار ایران در سال گذشته ۵ میلیون و ۱۵۷ هزار نفر را زنان و ۴ میلیون و ۷۰۹ هزار نفر را مردان جمعیت تشکیل می دهند. همچنین آمارها حاکی از رشد سالمندان شوری است. حدود ۷ میلیون و ۴۹۴ هزار نفر یعنی بیش از ۷۵ درصد از سالمندان در شهرها زندگی می کنند، در حالی که فقط ۲ میلیون و ۳۷۲ هزار نفر معادل ۲۴ درصد از سالمندان ساکن روستاها هستند. مرگان رضازاده رئیس دبیرخانه شورای ملی سالمندان کشور با تأیید زنانه شدن چهره سالمندی و رشد جمعیت

طرحی برای توانمندسازی زنان سالمند تنها

بخشی از سالخوردهگان ایران را زنان تشکیل می دهند و سالخوردهگی در ایران به سمت زنانه شدن پیش می رود. زنانی که ممکن است هرگز ازدواج نکرده باشند. رضازاده در این باره می گوید: «با توجه به زنانه شدن سالمندی در کشور، بعد از اینکه یک دوره طرح توانمندسازی زنان سالمند تنها را به صورت آزمایشی در شش استان کشور اجرا کردیم، از سال گذشته نیز در ۱۷ استان طرح توانمندسازی زنان سالمند تنها را در دستور کار قرار داده ایم و با اجرای آن ۵۱ هزار نفر را شناسایی کرده ایم. در حال برنامه ریزی هستیم تا امسال ان شاء الله ادامه این طرح را اجرا کنیم و آن را توسعه دهیم.» رئیس دبیرخانه شورای ملی سالمندان کشور با بیان اینکه برای اولین بار در خاورمیانه الگوی یکسان مراقبین رسمی تهیه شده است، می گوید: «الگوی یکسان مراقبین رسمی را به عنوان یک شغل قابل احترام و قابل تکریم و رسمی در کشور آماده کرده ایم. الگو و محتوای آموزشی و سپس فرآیندهای مربوط به اینکه مراقبین شغل باشد در دستور کار قرار گرفته تا این طرح که برای آینده سالمندی کشور مؤثر است را بتوانیم به عنوان یکی از شغل های مهم و رسمی کشور اجرا کنیم.»

دولت در حوزه سالمندی با توجه به با اشاره به ابلاغ سند ملی سالمندان کشور در سال ۹۹، توضیح می دهد: «وزیر است، می گوید: «در برنامه سوم و معاون رئیس جمهوری و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی در سال ۹۹ سند ملی سالمندان را ابلاغ کردند. بعد از آن به سراغ طرح های بین المللی در کشورهایی که قبل از ما وارد حوزه سالمندی شده بودند، رفتیم و طرح هایی که به صورت موفق اجرا شده بود را برای اجرا در کشور بومی سازی کردیم.»

او یکی از این طرح های موفق را شهر دوستدار سالمند مطرح می کند: «در سال ۹۶ اطلاعات شهر دوستدار سالمند بومی سازی شد و در سال ۹۸ به صورت پایلوت در استان اصفهان و در ۵ محله این شهر به اجرا درآمد البته بعد از مدتی توسعه پیدا کرد. مجری این طرح موفق، دانشگاه هنر اصفهان بود.» به گفته رضازاده در مهر ۱۴۰۲ سند ملی شهر دوستدار سالمند به صورت ملی تدوین و توسط وزیر وقت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در جلسه شورای ملی سالمندان ابلاغ شد و علاوه بر اصفهان ۹ شهر دیگر هم به طرح اضافه می شود. سال ۱۴۰۳ به شهر و امسال سند ۶ شهر دیگر به طرح اضافه شده است. در حال حاضر در مراکز ۱۶ استان کشور طرح شهر دوستدار سالمند در حال اجراست. رضازاده می گوید: «از آنجا که زیر ساخت های مان در حوزه کاربری و میلمان شهری هنوز استانداردهای لازم را ندارد، در طرح شهر دوستدار سالمند بر مناسب سازی محیطی تأکید شده است. به جای اینکه بخواهیم شهر را دوستدار سالمند کنیم، محله به محله اقدام می کنیم. یعنی بر اساس نیازهای سالمندان هر محله و ابعاد بین المللی طرح، محلات را با کمک خود سالمندان دسترس پذیر می کنیم تا بتوانند به عنوان افراد فعال در کشور دوره سالمندی مطلوبی را تجربه کنند.»

رئیس دبیرخانه شورای ملی سالمندان کشور با بیان اینکه پیش نویس لایحه حمایت از حقوق سالمندان را آماده کرده ایم، می گوید: «برای اینکه مسأله ملی سالمندان از پشتوانه قانونی و حقوقی برخوردار باشد، این پیش نویس آماده شده است. مراحل آن در حال طی شدن است و امیدواریم این پیش نویس مصوب شود تا سند ملی سالمندان پشتوانه قانونی و حقوقی داشته باشد. همچنین پیمایش ملی سالمندان را به صورت پایلوت در استان های تهران و البرز انجام داده ایم و در حال پیش بینی بودجه و آماده سازی تمهیدات هستیم تا ان شاء الله اولین پیمایش ملی سالمندان ایران اجرا شود.»

توانمندسازی سالمندان

طرح بهزیست محله یک ایده خلاقانه و یک طرح متخصص محور است که با استفاده از ظرفیت های محلی و در قالب رویکردهای اجتماع محور اجرا

همکاران ما در سازمان بهزیستی در کنار خانواده های خاتمه های شل نبودند و در روزهای بحران در کنار امانت های خداوند ماندند. در هیچ شرایطی بدون بررسی و آموزش هیچ نوزاد و کودکی به هیچ فرد و خانواده ای واگذار نخواهد شد